

Dr Magdalena Rozenberg
Uniwersytet Gdański
Instytut Filologii Germańskiej
Zakład Języka Niemieckiego i Translatoryki
ORCID: 0000-0003-0694-7724

Autoreferat

1. **Imię i nazwisko:** Magdalena Rozenberg
2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.**

1996 tytuł magistra filologii germańskiej; Wydział Filologiczno-Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego, Katedra Filologii Germańskiej; studia magisterskie na kierunku filologia w zakresie filologii germańskiej; tytuł uzyskany na podstawie pracy magisterskiej pt. *Zu grundlegenden Schwerpunkten für das didaktische Feld des fremdsprachlichen Unterrichts für Erwachsene im Altersparameter 30-40*. Promotor: prof. dr hab. Marian Szczodrowski

2004 tytuł doktora: Doktor der Philosophie (Dr. phil.), uzyskany na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Die Anwendung eines integrativ-ästhetischen Konzepts beim Fremdsprachenlehren und -lernen* nadany uchwałą Rady Wydziału Lingwistyki i Literaturoznawstwa (Fakultät für Linguistik und Literaturwissenschaft) Uniwersytetu Bielefeld (Niemcy) z dnia 22 kwietnia 2004 r. Promotor: Prof. Dr. Werner Kummer, recenzent: Dr. Reiner Schmidt

Nostryfikacja stopnia naukowego uzyskanego za granicą (Dz. U. nr 104/05 poz. 874) oraz art. 192 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. nr 164 poz. 1365): uchwałą Rady Wydziału Filologiczno-Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 9 listopada 2006 roku nadany stopień naukowy Doktor der Philosophie (Dr. phil.) uznany za równorzędny ze stopniem naukowym doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa nadawanym przez polskie uczelnie.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

od 01.02.2007 – do chwili obecnej	adiunkt w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Gdańskiego, w Zakładzie Języka Niemieckiego i Translatoryki
01.10.2006 – 31.01.2007	asystent w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Gdańskiego, w Zakładzie Teorii Komunikacji Obcojęzycznej
01.10.1997 – 31.01.1998	naukowy asystent pomocniczy na Wydziale Nauk Historycznych, Filozofii i Teologii Uniwersytetu Bielefeld, Niemcy (Fakultät für Geschichtswissenschaft, Philosophie und Theologie der Universität Bielefeld) (zaświadczenie nr 1)

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

4.1 Tytuł osiągnięcia naukowego

monografia: *Gesundheit, Gesundheitsförderung und Ausbildungsinhalte. Eine empirische Studie zu Belastungen im Fremdsprachenlehrerberuf*

Autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy

Magdalena Rozenberg, *Gesundheit, Gesundheitsförderung und Ausbildungsinhalte. Eine empirische Studie zu Belastungen im Fremdsprachenlehrerberuf* [Internationale Hochschulschriften, Bd. 676). Münster/New York: Waxmann Verlag, 2024, 423 s.
ISBN: 978-3-8309-4255-9

Recenzenci wydawniczy: Prof. Dr. habil. Marcus Stück
Prof. Dr. habil. Heinz-Helmut Lüger

4.2 Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

a) Określenie problemu badawczego pracy habilitacyjnej

Nie ulega wątpliwości, jak zauważa Barbara Woynarowska¹, że zdrowie psychiczne jest uznawane we wszystkich społeczeństwach i kulturach jako dobro, stan pożądany i ceniony. Zwłaszcza od czasu pandemii COVID-19 zyskało status fundamentalnej wartości osobistej, społecznej i politycznej, stając się równocześnie synonimem wysokiego standardu życia. Zdrowie jest zasobem, który umożliwia jednostce aktywne podejmowanie różnych działań (np. samorealizację, spełnienie zawodowe), pełnienie ról społecznych oraz warunkuje optymizm, dobre samopoczucie oraz zadowolenie z życia. Jednocześnie zdrowie stanowi zasób dla całego społeczeństwa. Tylko zdrowe społeczeństwo jest zdolne do tworzenia dóbr materialnych i kulturowych, rozwoju społecznego i ekonomicznego.² Zdaniem Alaina Ehrenberga³ zdrowie psychiczne jest interdyscyplinarnym zadaniem dla całego społeczeństwa, mającym znaczenie dla różnych instytucji i zawodów, w tym szkół i nauczycieli.

Warto zauważyć, że w ostatnich latach działania w zakresie edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia i profilaktyki w szkołach zyskały dużo uwagi.⁴ Wpływ na nie miały innowacyjne koncepcje promocji zdrowia sformułowane po raz pierwszy w 1986 r. w Karcie Ottawskiej przez Światową Organizację Zdrowia (*World Health Organization* – WHO), a następnie rozwinięte w 1997 r. w Deklaracji z Dżakarty. Celem tych działań, obejmujących liczne programy profilaktyczne i akcje oświatowe, jest głównie wspieranie dobrostanu

¹ Por. Woynarowska, B. (2017). *Definiowanie zdrowia i choroby* [w:] B. Woynarowska (red.), *Edukacja zdrowotna*. Warszawa, s.19. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 czerwca 2024 r. (Dz. U. 2024, poz. 917). Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. poz. 2123. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU2024000917/O/D20240917.pdf> (dostęp: 26.01.2025).

² Por. Woynarowska, B. (2017). *Zdrowie jako wartość i zasób dla jednostki oraz zasób dla społeczeństwa* [w:] B. Woynarowska (red.), *Edukacja zdrowotna*. Warszawa, s. 29.

³ Por. Ehrenberg, A. (2021). *Die zwei Bedeutungen der Konzeption von sozialer Pathologie: Überlegungen zu einer Anthropologie des Unbehagens in der individualistischen Gesellschaft* [w:] V. King, B. Gerisch & H. Rosa (Hg.), *Lost in Perfection. Zur Optimierung von Gesellschaft und Psyche*. Berlin, s. 135.

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej, Dz.U. 2017, poz. 356 <https://www.dziennikustaw.gov.pl/D2017000035601.pdf> (dostęp: 26.01.2025). Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz szkoły branżowej II stopnia, Dz.U. 2018, poz. 467. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180000467/O/D20180467.pdf> (dostęp: 26.01.2025).

psychicznego uczniów. Niestety, w tych działaniach pomijane jest zdrowie psychiczne nauczycieli, choć to właśnie ich dobrostan psychiczny ma kluczowe znaczenie w zapewnieniu dobrej jakości edukacji oraz budowaniu relacji w środowisku szkolnym. Badania empiryczne⁵ jednoznacznie wskazują na istotną korelację między kondycją psychiczną nauczycieli a ich produktywnością i zaangażowaniem. Nauczyciele będący w złym stanie psychicznym lub doświadczający silnego wyczerpania emocjonalnego negatywnie wpływają zarówno na jakość prowadzonych zajęć, jak i na relacje społeczne w klasie oraz w całej społeczności szkolnej. Tacy nauczyciele wpływają również znacząco na zdrowie uczniów poprzez swoje zachowanie i sposób komunikacji. Uzasadnione jest założenie, że stres psychologiczny doświadczany przez nauczycieli znajduje odzwierciedlenie w ich zachowaniach i działaniach dydaktycznych, a tym samym ma znaczący wpływ na procesy edukacyjne w dłuższej perspektywie czasowej. Nauczyciele należą do grup zawodowych szczególnie narażonych na długotrwały stres i wysokie ryzyko wypalenia zawodowego. Badania⁶ wykazują, że nie ma zawodu o porównywalnych warunkach stresu krytycznego i wymaganiach psychologicznych jak zawód nauczyciela. Nauczyciele stanowią grupę zawodową, która więcej i częściej doświadcza przykrych dolegliwości, takich jak wyczerpanie, załamanie, zmęczenie, wypalenie zawodowe i napięcie.⁷

W związku z tym rozprawa habilitacyjna czyni punktem centralnym zdrowie nauczycieli języków obcych. Proponuje rozwiązania wspierające ich dobrostan oraz rekomenduje wzmocnienie uniwersyteckiego kształcenia zawodowego o zagadnienia zdrowia i jego promocji, dotychczas pomijane w przygotowaniu zawodowym przyszłych nauczycieli. Ta rekomendacja nie podważa znaczenia kształcenia kluczowych kompetencji językowych i dydaktycznych. Jest jednak ważna i nagląca, a jej zaniedbanie ma konsekwencje daleko wykraczające poza tylko jakość lekcji szkolnej i relacji, które oczywiście są istotne. Zła kondycja psychiczna i fizyczna nauczycieli i uczniów może prowadzić do zmiany form komunikacji, krzywdzących i cynicznych zachowań oraz sposobu uczestnictwa w życiu

⁵ Por. Klusmann, U., Kunter, M., Trautwein, U. & Baumert, J. (2006). Lehrerbelastung und Unterrichtsqualität aus der Perspektive von Lehrenden und Lernenden [w:] *Zeitschrift für Pädagogische Psychologie*, 20(3). Klusmann, U., Kunter, M., Trautwein, U., Lüdtke, O., & Baumert, J. (2008). Engagement and Emotional Exhaustion in Teachers: Does the School Context Make a Difference? [w:] *Applied Psychology: An International Review*, 57. Klusmann, U., Richter, D. & Lüdtke, O. (2016). Teachers' emotional exhaustion is negatively related to students' achievement: Evidence from a largescale assessment study [w:] *Journal of Educational Psychology*, 108(8).

⁶ Por. Schaarschmidt, U. (2004). Potsdamer Lehrerstudie – Anliegen und Konzept [w:] U. Schaarschmidt (Hrsg.), *Halbtagsjobber? Psychische Gesundheit im Lehrerberuf – Analyse eines veränderungsbedürftigen Zustandes*. Weinheim. Szymankiewicz, K. (2017). *Przyszli nauczyciele języków obcych na drodze budowania kompetencji zawodowej. Refleksja – Uczenie się – Rozwój*. Lublin.

⁷ Por. Scheuch, K., Haufe, E. & Seibt, R. (2015). Lehrergesundheit [w:] *Deutsches Ärzteblatt*, 112(20), s. 347.

szkolnym i społecznym. Dobrą praktykę w nauczaniu języków obcych tworzą nauczyciele nie tylko o wysokich kompetencjach językowych i dydaktycznych, lecz również stabilni psychicznie. Dlatego zagadnienia związane ze zdrowiem i dobrostanem psychicznym w kształceniu zawodowym nauczycieli powinny być traktowane jako wartość i zasób, które nie tylko wspierają rozwój osobisty i zawodowy nauczycieli, ale także przyczyniają się do podniesienia jakości procesów akwizycji języka obcego oraz sprzyjają kształtowaniu u uczniów postaw zdrowotnych, istotnych dla przyszłości społeczeństwa.

b) Omówienie celu badawczego pracy habilitacyjnej

Analiza prac badawczych poświęconych zdrowiu psychicznemu nauczycieli wykazała, że temat ten jest przedmiotem badań w różnych dyscyplinach naukowych. Jest analizowany z perspektywy pedagogiki i psychologii pedagogicznej⁸, medycyny pracy i medycyny społecznej⁹, psychologii pracy i organizacji¹⁰ oraz psychologii osobowości (tutaj: zwłaszcza w kontekście zarządzania zasobami ludzkimi)¹¹. W glottodydaktyce oraz w badaniach nad nauczaniem/uczeniem się języków obcych (w kontekście niemieckim: Fremdsprachendidaktik und Sprachlehr-/Sprachlernforschung) wzrosło wprawdzie w ostatnim czasie zainteresowanie sytuacją zdrowotną nauczycieli. Niemniej jednak nadal brakuje badań empirycznych, które ją dogłębnie analizują. Rozprawa habilitacyjna wypełnia tę lukę. Przedstawia własne badanie, w którym przedmiotem badawczym są obciążenia zawodowe nauczycieli języków obcych w województwie pomorskim.

W modelach kompetencji dydaktycznych dla nauczycieli języków obcych Wolfgang Hallet¹² dostrzega potrzebę formułowania takich celów kompetencyjnych, które oprócz kształcenia językowego ukierunkowane są również na uwrażliwienie przyszłych nauczycieli języków obcych na tematy związane ze zdrowiem. Bez zdrowia bowiem, jak zauważa Uwe

⁸ Klusmann, U., Philipp, A. (2014). Belastung und Beanspruchung im Lehrerberuf: Zum Stand der empirischen Forschung [w:] E. Terhart, H. Bennewitz & M. Rothland (Hrsg.), *Handbuch der Forschung zum Lehrerberuf*. Münster/New York. Klusmann, U., Waschke, N. (2018). *Gesundheit und Wohlbefinden im Lehrerberuf*. Göttingen.

⁹ Scheuch i in. (2015).

¹⁰ Krause, A., Dorsemagen, C. & Baeriswyl, S. (2013). Zur Arbeitssituation von Lehrerinnen und Lehrern: Ein Einstieg in die Lehrerbelastungs- und -gesundheitsforschung [w:] M. Rothland (Hrsg.), *Belastung und Beanspruchung im Lehrerberuf. Modelle, Befunde, Interventionen*. Wiesbaden.

¹¹ Schaarschmidt, U., Fischer, A.W. (2001). *Bewältigungsmuster im Beruf. Persönlichkeitsunterschiede in der Auseinandersetzung mit der Arbeitsbelastung*. Göttingen. Schaarschmidt, U., Kieschke, U. (2018). Lehrerbelastung und Burnout [w:] D.H. Rost, J.R. Sparfeldt, S.R. Buch (Hrsg.), *Handwörterbuch Pädagogische Psychologie*. Weinheim/Basel.

¹² Por. Hallet, W. (2010). Didaktische Kompetenzen von Fremdsprachenlehrern [w:] W. Hallet, F.G. Königs (Hrsg.), *Handbuch Fremdsprachendidaktik*. Seelze-Velber, s. 352.

Schaarschmidt¹³, wszystkie inne kompetencje wymagane w zawodzie nauczyciela nie mogą być realizowane lub mogą być realizowane tylko w ograniczonym zakresie. Przyszli nauczyciele języków obcych potrzebują zatem odpowiedniej wiedzy o zdrowiu i jego profilaktyce, która ma również ogromne znaczenie dla projektowania procesów nauczania i uczenia się języków obcych. Ponadto prowadzi do rozważań na temat kompetencji nauczycieli języków obcych w zakresie umiejętności budowania postaw prozdrowotnych. Aby osiągnąć ten rodzaj wiedzy, wymagane są naukowo uzasadnione i praktyczne koncepcje, które wykazują zainteresowanie sztuką życia, integralnością psychiczną i fizyczną jednostki. W rozprawie naukowej pokazałam koncepcję zarządzania sobą (ang. *self-management*, niem. *Selbstmanagement*).

Opierając się na dorobku naukowym psychologii zdrowia, postawiłam hipotezę badawczą, że zdrowie jest istotnym warunkiem działań, zachowań i ich wyników w zawodzie nauczyciela języka obcego. Koncepcja zarządzania sobą i związane z nią umiejętności samoregulacji i samokontroli są szansą na poszerzenie percepcji i doświadczenia, tj. lepszą jakość życia oraz dobrą i zdrową praktykę zawodową. Wzajemna relacja między nauczycielem a uczniem nie zależy tylko od otwartości i zaangażowania nauczyciela, ale także od jego zdrowia. W nauczaniu chodzi również o zapewnienie takich warunków pracy, które warunkują, że uczniowie są w stanie uczestniczyć w lekcji w dobrej kondycji fizycznej i psychicznej.¹⁴ Przyjmując wyżej postawioną hipotezę, niniejsza rozprawa naukowa realizuje zarówno cel badawczy, jak i cel edukacyjny, związany z kształceniem zawodowym nauczycieli języków obcych. Z jednej strony bada i analizuje obciążenie zawodowe polskich nauczycieli języków obcych, ze szczególnym uwzględnieniem ich zachowań i przeżyć związanych z pracą. Uzyskane wyniki mogą ugruntować zasadność włączenia tematyki zdrowia w uniwersyteckim kształceniu zawodowym nauczycieli języków obcych. Jednocześnie wyniki badań mogą stanowić podstawę do ukierunkowania środków zapobiegawczych związanych ze zdrowiem, dedykowanych specjalnie dla nauczycieli języków obcych (cel edukacyjny). Ponadto wyniki badań mogą przyczynić się do pogłębienia wiedzy na temat zdrowia nauczycieli w kontekście profesjonalnych badań teoretycznych i praktycznych w dydaktyce języków obcych (cel badawczy).

¹³ Por. Schaarschmidt, U., Kieschke, U. & Fischer, A.W. (2017). *Lehrereignung. Voraussetzungen erkennen, Kompetenzen fördern, Bedingungen gestalten*. Stuttgart: Kohlhammer, s. 116.

¹⁴ Por. Bühler, P. (2017). „Diagnostik“ und „praktische Behandlung“. Die Entstehung der therapeutischen Funktion der Schule [w:] R. Reichenbach, P. Bühler (Hrsg.), *Fragmente zu einer pädagogischen Theorie der Schule. Erziehungswissenschaftliche Perspektiven auf eine Leerstelle*. Weinheim, s. 189.

Jednocześnie rozprawa habilitacyjna realizuje również inne cele, które są ściśle związane z wyżej sformułowanym celem edukacyjnym i badawczym:

- Przedstawienie powiązań między zdrowiem, skutecznością zawodową i umiejętnością zarządzania sobą: celem jest analiza zebranych teorii i wyników badań z zakresu psychologii zdrowia i psychologii (podejścia do zarządzania sobą), które są istotne dla utrzymania zdrowia psychicznego, niezbędnego w długoterminowym wykonywaniu zawodu nauczyciela języków obcych.
- Znaczenie zdrowia psychicznego i związanej z nim promocji zdrowia w zawodzie nauczyciela języka obcego: Celem jest uwrażliwienie przyszłych nauczycieli na potrzebę rozwijania świadomości zdrowotnej i kompetencji zdrowotnych już na etapie studiów, które pozwalają sprostać wymaganiom zawodowym. Rozprawa naukowa opiera się na założeniu, że zawód nauczyciela języka obcego funkcjonuje w złożonym kontekście. Oprócz wiedzy i kompetencji również indywidualne cechy społeczno-psychosomatyczne wpływają na profesjonalne wykonywanie zawodu nauczyciela.
- Prezentacja koncepcji zarządzania sobą: Z jednej strony celem jest zapewnienie kompleksowego wglądu w tę koncepcję w uniwersyteckim kształceniu nauczycieli języków obcych. Z drugiej strony monografia kładzie nacisk na rozwój i promocję umiejętności związanych z zarządzaniem sobą, które są pominięte w treściach kształcenia zawodowego nauczycieli języków obcych.
- Włączenie tematyki zdrowia i jego promocji w kształceniu zawodowym nauczycieli języków obcych: Celem jest promowanie holistycznego i zrównoważonego kształcenia zawodowego na poziomie uniwersyteckim. Możliwość zdobycia wiedzy z zakresu psychologii zdrowia przez studentów na studiach nauczycielskich powinna być wpisana w kanon wiedzy uniwersalnej, koniecznej do odpowiedzialnej i twórczej pracy, kształtowania postaw społecznych, które wpływają zarówno na dobrą jakość nauczania języków obcych, jak i dobrostan psychiczny uczniów.

Zgodnie z celem badawczym i edukacyjnym rozprawy habilitacyjnej podzieliłam ją na trzy główne części. Część A i B obejmują rozważania teoretyczne, natomiast część C dotyczy własnego badania empirycznego. Struktura pracy rozpoczyna się od rozdziału 1, w którym przedstawiam problem badawczy, cel pracy, podejście metodologiczne oraz strukturę rozprawy. Dodatkowo opisuję własne podejście do tematu.

Teoretyczna **część A** rozprawy habilitacyjnej obejmuje trzy rozdziały (2–4), koncentrujące się na zdrowiu i jego promocji w kształceniu zawodowym nauczycieli języków obcych. W rozdziale drugim przeanalizowałam programy kształcenia nauczycieli w Polsce i Niemczech pod kątem treści związanych ze zdrowiem i postawami prozdrowotnymi. Przedstawiłam także wymagania zawodowe nauczycieli języków obcych w kontekście promocji zdrowia i dobrostanu. Analiza wykazała brak uwzględniania tych zagadnień w programach kształcenia w obu krajach. Ten wniosek jest bardzo istotny dla moich dalszych badań, w których tematyka zdrowia zajmuje centralne miejsce. W rozdziale trzecim przedstawiłam sytuację zdrowotną społeczności nauczycielskiej, analizując aktualny stan badań nad zdrowiem psychicznym tej grupy, wpływ tendencji społeczno-politycznych oraz skutki pandemii COVID-19. Uwzględniłam obciążenia zawodowe i ryzyko wypalenia zawodowego, bazując na międzynarodowych badaniach empirycznych, które potwierdzają alarmujący stan zdrowia psychicznego nauczycieli. W rozdziale czwartym apeluję o wdrożenie tematyki zdrowia i jego promocji do programów kształcenia zawodowego nauczycieli języków obcych. Wskazuję na konieczność integracji dorobku psychologii zdrowia, definiując pojęcie zdrowia, kompetencji zdrowotnej, promocji zdrowia i prewencji. Podkreślam, że współpraca naukowa z psychologią zdrowia jest kluczowa dla skutecznego rozwijania zachowań prozdrowotnych nauczycieli.

Teoretyczna **część B** obejmuje pięć rozdziałów (5–9) i jest poświęcona koncepcji zarządzania sobą w kontekście zawodu nauczyciela języków obcych. Łączy ją merytoryczna bliskość z koncepcjami dobrostanu psychicznego według modelu PERMA Martina Seligmana, uważności Jona Kabata-Zinna i rezonansu Hartmuta Rosy, które próbują odpowiedzieć na pytanie, jak dobrze i zdrowo żyć oraz pracować. Te koncepcje przedstawiłam i opisałam w rozdziale ósmym. Chociaż żadna z nich nie opiera się bezpośrednio na badaniach nad nauczaniem i uczeniem się języków obcych, to wprowadza istotne aspekty, takie jak zdrowie, jakość życia, skuteczność zawodową i satysfakcję z pracy, które mają ogromny wpływ na jakość wykonywanej pracy oraz relacje zawodowe. Wprowadzenie koncepcji zarządzania sobą do rozważań glottodydaktycznych pozwala na głębsze zrozumienie, w jaki sposób nauczyciel może radzić sobie z wyzwaniami zawodowymi, jednocześnie zmniejszając ryzyko wypalenia zawodowego oraz dbając o własny dobrostan psychiczny i fizyczny. Koncepcja zarządzania sobą stanowi ważny wkład w możliwości profesjonalnego wykonywania zawodu nauczyciela, oferując nową perspektywę na zdrowie i skuteczność własnych działań. Obszar badawczy koncepcji zarządzania sobą jest tym bardziej istotny, ponieważ do tej pory nie była podejmowana w badaniach

glottodydaktycznych (rozdz. 5), mimo że odnosi się do umiejętności skutecznego zarządzania własnymi zasobami, czasem i emocjami – ważnych elementów, obok wiedzy i kompetencji dydaktycznych, które są niezbędne do efektywnego podejmowania działań zadaniowych i zawodowych przez nauczycieli języków obcych. W szczególności została wybrana pod kątem zaproponowanego przeze mnie modułu szkoleniowego (rozdz. 12.3), który ma na celu wdrożenie tematyki zdrowia do kształcenia zawodowego nauczycieli języków obcych. Ważność tej koncepcji podkreślam również w kontekście uzyskanych wyników własnego badania (rozdz. 11), które wskazały, że w rozkładzie typów zachowań i przeżyć związanych z pracą przeważał udział nauczycieli języków obcych charakteryzujących się zachowaniami typu ryzyka A (28,3%). Zachowania tego typu niosą ze sobą znaczne ryzyko wystąpienia syndromu wypalenia zawodowego, ponieważ charakteryzują się brakiem umiejętności odpowiedniego gospodarowania własnymi zasobami, niedostatkami umiejętności do skutecznego zarządzania czasem oraz nieadekwatnym rozłożeniem własnego wysiłku. To właśnie te umiejętności są istotne w koncepcji zarządzania sobą, która kładzie nacisk na ich rozwój. Dla porównania relewancji koncepcji zarządzania sobą w zawodzie nauczyciela analizuję jej zastosowanie z perspektywy nauk pedagogicznych. Okazuje się, że pedagogika wykazuje wkład badawczy w rozwój tej koncepcji. Operuje jednak częściej terminem bliskoznacznym do pojęcia zarządzania sobą, a mianowicie terminem samoregulacji, która jest definiowana jako zdolność do kontrolowania własnych emocji i zachowań.

W rozdziale szóstym przybliżyłam teoretyczne podstawy koncepcji zarządzania sobą, osadzone w bio-psycho-społecznym modelu zdrowia. Przedstawiam zarządzanie sobą jako umiejętność życiową, zależną od czynników zewnętrznych (np. społeczno-ekonomicznych i kulturowych), mechanizmów poznawczo-emocjonalnych (np. oczekiwań, elastyczności) oraz uwarunkowań genetycznych i biologicznych. Te elementy, wzajemnie na siebie oddziałujące, wpływają na zdolność nauczyciela do realizacji celów, radzenia sobie z wyzwaniami zawodowymi i utrzymania (lub przywrócenia) zdrowia psychicznego. W rozdziale siódmym przedstawiam wybrane teorie o zarządzaniu sobą w kontekście związku między skutecznością działań a zdrowiem psychicznym nauczycieli. Omawiam umiejętności takie jak adaptacyjna akceptacja, realistyczny optymizm, wzmocnienie własnej osobowości i poczucia własnej wartości, równowaga między życiem zawodowym a prywatnym (Work-Life-Balance), umiejętność wyjścia z własnej strefy komfortu, auto-dystans, rezyliencja, motywacja i wola, regulacja emocji, troska o siebie oraz autoprezentacja, które są równie istotne, co wiedza przedmiotowa, językowa i kompetencje dydaktyczne. Podkreślam potrzebę uwzględnienia tych umiejętności w kształceniu nauczycieli języków obcych. Rozdział dziewiąty jest

podsumowaniem kontekstu badawczego części teoretycznej A i B monografii. Na jego podstawie formułuję pytania badawcze i hipotezy dla własnego badania empirycznego w części C.

Część C rozprawy obejmuje własne badanie empiryczne, którego celem była precyzyjna analiza statystyczna obciążeń zawodowych nauczycieli języków obcych w województwie pomorskim. Badaniem objęto 862 nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w tym 339 nauczycieli języków obcych (grupa badawcza) i 523 nauczycieli innych przedmiotów (grupa kontrolna). Przeanalizowałam 56.892 wzorce zachowań i przeżyć związanych z pracą zawodową nauczycieli. W badaniu porównawczym zastosowałam narzędzie diagnostyczne *Wzorzec Zachowań i Przeżyć Związanych z Pracą* (niem. *Arbeitsbezogenes Verhaltens- und Erlebensmuster*) w polskiej i rozszerzonej wersji (66 twierdzeń) – w skrócie AVEM (nr licencji PRV/20230421/EDU). Kwestionariusz AVEM został opracowany przez Uwe Schaarschmidta i Andreasa Fischera¹⁵ w Zakładzie Psychologii Osobowości i Różnic Indywidualnych Uniwersytetu w Poczdamie (Niemcy). Wybrałam ten kwestionariusz, ponieważ pozwala na sformułowanie stwierdzeń dotyczących zachowań i doświadczeń sprzyjających lub zagrażających zdrowiu podczas radzenia sobie z pracą i wymaganiami zawodowymi. W glottodydaktyce to narzędzie badawcze nie było dotąd stosowane, co podkreśla nowatorski charakter badania.

W badaniu podjęłam próbę odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Jakie problematyczne wzorce zachowań i doświadczeń zawodowych można zaobserwować wśród polskich nauczycieli języków obcych w porównaniu do polskich nauczycieli innych przedmiotów?
2. Jakie środki zapobiegawcze i działania na rzecz promocji zdrowia można wyprowadzić na podstawie wyników badawczych dla polskich nauczycieli języków obcych?

W podejściu metodologicznym dotyczącym pierwszego pytania badawczego koncentruję się na identyfikacji problematycznych wzorców zachowań i doświadczeń zawodowych badanych nauczycieli (grupa badawcza i grupa kontrolna) w kontekście obciążenia pracą przy zastosowaniu AVEM. Ilościowe wyniki tego badania stanowią podstawę dla odpowiedzi na

¹⁵ Schaarschmidt, U., Fischer, A.W. (1997). AVEM – ein diagnostisches Instrument zur Differenzierung von Typen gesundheitsrelevanten Verhaltens und Erlebens gegenüber der Arbeit [w:] *Zeitschrift für Differentielle und Diagnostische Psychologie*, 18(3). Schaarschmidt, U., Fischer, A.W. (2001). *Bewältigungsmuster im Beruf. Persönlichkeitsunterschiede in der Auseinandersetzung mit der Arbeitsbelastung*. Göttingen.

drugie pytanie badawcze, którego celem jest opracowanie i ukierunkowanie działań prewencyjnych oraz strategii promujących zdrowie.

Pierwsze pytanie badawcze

W odniesieniu do pierwszego pytania badawczego sformułowałam cztery hipotezy. Na podstawie wyników badania uzyskałam ich następującą weryfikację:

Hipoteza 1.1: W porównaniu z nauczycielami innych przedmiotów grupa zawodowa nauczycieli języków obcych wykazuje wyższy udział wzorców zachowań i doświadczeń zawodowych stanowiących zagrożenie dla zdrowia na podstawie wyników AVEM.

Hipoteza 1.1 została odrzucona.

Hipoteza 1.2: Między obiema grupami zawodowymi nie występują istotne różnice w zakresie obciążenia pracą oraz wzorców zachowań i doświadczeń zawodowych związanych z nauczaniem przedmiotem.

Hipoteza 1.2 została potwierdzona.

Hipoteza 1.3: W obu grupach zawodowych wzorce zachowań i doświadczeń zawodowych są podobne w kontekście typu szkoły jako zmiennej jakościowej.

Hipoteza 1.3 została potwierdzona.

Hipoteza 1.4: W porównaniu z nauczycielami innych przedmiotów nauczyciele języków obcych wykazują istotne różnice w poszczególnych wartościach skal kwestionariusza AVEM.

Hipoteza 1.4 została częściowo potwierdzona.

Dzięki zastosowaniu kwestionariusza AVEM uzyskałam materiał badawczy, na podstawie którego mogłam odpowiedzieć na pierwsze pytanie badawcze. Określiłam

- cztery stałe typy zachowań i przeżyć związanych z pracą (typ G – typ zdrowy, typ S – typ oszczędnościowy, typ A – typ ryzyka nadmiernie obciążony i typ B – typ „wypalony”) wśród nauczycieli języków obcych, które mają istotne znaczenie zarówno w kontekście zdrowia psychicznego, jak i radzenia sobie z wymaganiami sytuacji zadaniowych i zawodowych.

- specyfikę zachowań nauczycieli języków obcych na podstawie wartości średnich 11 skal¹⁶ kwestionariusza AVEM w obrębie trzech podstawowych obszarów osobowości związanych z pracą: obszar zaangażowania zawodowego, obszar odporności psychicznej i strategii zwalczania sytuacji problemowych oraz obszar emocjonalnego stosunku do pracy.
- oraz porównałam obie grupy badawcze pod kątem zdrowia i obciążeń zawodowych przyjmując zmienne jakościowe takie jak, wiek nauczycieli z podziałem na nauczycieli młodych i starszych, przedmiot szkolny oraz typ szkoły względem rozkładu typów zachowań nauczycieli (typ G, typ S, Typ A i typ B) związanych z pracą.

Wyniki badania porównawczego ukazały niepokojącą sytuację zdrowotną nauczycieli języków obcych (również wśród nauczycieli innych przedmiotów). Typ ryzyka A (28,3%) i typ ryzyka B (23,6%), które według założeń autorów narzędzia badawczego AVEM stanowią zagrożenie dla zdrowia psychicznego jednostek, charakteryzują właśnie zachowania polskich nauczycieli języków obcych. Typ zdrowy G występuje jedynie u 21% badanych. Natomiast zachowania oszczędne, które wyraża typ S, występują u nauczycieli języków obcych na poziomie 27,1%, co sugeruje potrzebę treningu motywacyjnego dla nauczycieli z długim stażem, by zwiększyć ich ambicje zawodowe. Biorąc pod uwagę, że jednym z kluczowych zadań nauczycieli jest motywowanie i wspieranie uczniów do nauki i aktywnego uczestnictwa w lekcjach, konieczność podjęcia takich działań jest wyraźnie uzasadniona.

Analiza porównawcza wartości skal kwestionariusza wykazała niewielkie różnice między nauczycielami języków obcych, a nauczycielami innych przedmiotów, co sugeruje podobnie niski poziom zaangażowania zawodowego, odporności psychicznej oraz wykorzystywanych strategii radzenia sobie ze stresem i obciążeniami zawodowymi. Brak wyraźnych różnic może sugerować, że czynniki te nie są specyficzne dla konkretnej grupy nauczycieli, lecz wynikają z ogólnych uwarunkowań pracy nauczyciela niezależnie od przedmiotu nauczania i typu szkoły. Zmienna jakościowa, jaką jest wiek nauczycieli, również nie ma istotnego wpływu na rozkład typów zachowań. W obu grupach wiekowych typy zagrażające zdrowiu (S, A, B) są dominujące, podczas gdy typ promujący zdrowie (G) pozostaje słabo reprezentowany.

¹⁶ Kwestionariusz składa się z 11 skal przyporządkowanych trzem sferom osobowości związanych z pracą (w nawiasie podano skrócone nazwy zachowane w brzmieniu oryginalnym): Subiektywne znaczenie pracy (BA); Ambicje zawodowe (BE); Gotowość do wydatków energetycznych – zaangażowania się (VB); Dążenie do perfekcji (PS); Zdolność do dystansowania się (DF); Tendencja do rezygnacji w sytuacji porażki (RT); Ofensywna strategia rozwiązywania problemów (OB); Wewnętrzny spokój i równowaga (IR); Poczucie sukcesu w zawodzie (EB); Zadowolenie z życia (LZ); Poczucie wsparcia społecznego (SU). Por. Rongińska, T., Gaida, W.A. (2012). *Strategie radzenia sobie z obciążeniem psychicznym w pracy zawodowej*. Uniwersytet Zielonogórski, s. 16.

Wyniki analizy skal porównawczych wykazały jednak wysoki poziom ambicji zawodowych u młodych nauczycieli obu grup. To zjawisko wskazuje na silniejsze dążenie do samorealizacji, osiągania celów zawodowych oraz większą motywację do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, ale także rodzi ryzyko przepracowania i braku równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, co wymaga dalszych badań.

Drugie pytanie badawcze

Otrzymane wyniki wskazują na pilną potrzebę podjęcia działań na rzecz promocji zdrowia, aby zwiększyć zachowania typu zdrowego G i ograniczyć zachowania ryzyka typu A i B wśród nauczycieli języków obcych. W odpowiedzi na drugie pytanie badawcze przyjął trzy podejścia przeciwdziałania stresowi i obciążeniom zawodowym (rozdz. 12):

1. Działania prewencyjne ukierunkowane na zachowanie – obejmują szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem, techniki relaksacyjne oraz programy aktywności fizycznej, które pomagają w indywidualnej zmianie zachowań prozdrowotnych. Można je określić jako indywidualne inicjatywy lub strategie zapobiegania niekorzystnym dla zdrowia sposobom zachowań.
2. Działania prewencyjne ukierunkowane na warunki – skupiają się na kształtowaniu lepszych, bardziej wspierających warunków pracy, które będą miały pozytywny wpływ na zdrowie i efektywność nauczycieli. W kontekście miejsca pracy mogą to być zmiany w organizacji pracy, poprawa ergonomii stanowiska pracy, zmniejszenie obciążenia pracą lub zmiana systemu organizacyjnego.

Wymienione wyżej ujęcia działań prewencyjnych cieszą się w psychologii zdrowia dużą popularnością i są szeroko stosowane w interwencji mającej na celu zmianę zachowania w procesach motywacyjnych i wolicjonalnych. W praktyce oba typy działań często są ze sobą łączone, aby całościowo wspierać zarówno indywidualne zachowania, jak i warunki pracy czy życia. Jako trzecie działanie prewencyjne wymieniam

3. działania rekomendujące wdrożenie i realizację tematyki zdrowotnej w treściach uniwersyteckiego kształcenia zawodowego. Uwzględnienie tych treści można uznać za istotne dopełnienie kompetencji zawodowych. Ważne są przy tym uświadamianie i uwrażliwianie przyszłych nauczycieli języków obcych na rozwijanie umiejętności związanych z zarządzaniem sobą w kontekście przyszłej praktyki zawodowej.

W ramach trzeciego podejścia zaproponowałam własny moduł nauczania *BauPsyche. Selbstmanagementkompetenzen für den Fremdsprachenlehrerberuf* (rozdz. 12.3), którego celem jest przygotowanie studentów na specjalności nauczycielskiej do bardziej świadomego i zdrowego podejścia do swojej przyszłej pracy. Moduł kładzie nacisk na rozwój kluczowych umiejętności zarządzania sobą, aby umieć poradzić sobie ze stresem i obciążeniem zawodowym oraz skutecznie przeciwdziałać rozwojowi syndromu wypalenia zawodowego.

d) Szczególne osiągnięcia i perspektywa badawcza w odniesieniu do rozprawy habilitacyjnej

Za szczególne osiągnięcie w odniesieniu do rozprawy habilitacyjnej uważam przeprowadzenie badania ilościowego, które umożliwiło precyzyjną statystyczną analizę obciążeń zawodowych nauczycieli języków obcych z zastosowaniem polskiej wersji kwestionariusza AVEM. Narzędzie to, o wysokiej wartości diagnostycznej, pozwala na analizę funkcjonowania grup zawodowych narażonych na wysoki stres i wczesne ryzyko wypalenia zawodowego, w tym nauczycieli.

Glottodydaktyka w Polsce, jak i w Niemczech, nie ma dorobku empirycznego w ramach badań nad zdrowiem i obciążeniem zawodowym nauczycieli, a badania statystyczne na gruncie glottodydaktyki należą do rzadkości. Moje badanie statystyczne jest pierwszym empirycznym przedsięwzięciem w glottodydaktyce, które bada i analizuje zachowania i przeżycia nauczycieli w kontekście zdrowia i obciążeń zawodowych przy wykorzystaniu AVEM. Biorąc pod uwagę fakt, że badania na dużych grupach (tu: 56.892 wzorce zachowań), zwłaszcza przy zastosowaniu kwestionariuszy, wymagają współpracy większych zespołów badawczych¹⁷, całą analizę przeprowadziłam samodzielnie, co uważam za istotne osiągnięcie w kontekście tej monografii.

W perspektywie badawczej wnioski z moich badań kształtują się w dwóch głównych obszarach: edukacyjnym i badawczym. W aspekcie edukacyjnym wyniki analizy za pomocą kwestionariusza AVEM dowiodły konieczność rozszerzenia i wzbogacenia programów kształcenia i doskonalenia nauczycieli języków obcych o gruntowną wiedzę z zakresu psychologii zdrowia. W odpowiedzi na te potrzeby proponuję własny moduł szkoleniowy realizowany w trakcie studiów (neo)filologicznych, który opiera się na podstawowych zagadnieniach z zakresu psychologii zdrowia. Celem tego modułu jest promowanie postaw prozdrowotnych. Zwracam przy tym jednak uwagę, że nie chodzi tu o zmianę profilu studiów

¹⁷ Por. Wilczyńska, W., Michońska-Stadnik, A. (2010). *Metodologia badań w glottodydaktyce. Wprowadzenie*. Kraków, s. 136.

(neo)filologicznych¹⁸, ale raczej integrację komponentów szkoleniowych promujących zdrowie. Moduł koncentruje się na rozwijaniu kompetencji zarządzania sobą, by lepiej radzić sobie z obciążeniami psychospołecznymi i wyczerpaniem emocjonalnym w zawodzie nauczyciela języka obcego. W kontekście wysiłków na rzecz zapewniania dobrej jakości procesów nauczania i uczenia się języków obcych postuluję, że zdrowie i jego promocja powinny być integralnym elementem przygotowania zawodowego nauczycieli, bez zmiany profilu studiów (neo)filologicznych.

Wnioski badawcze podkreślają konieczność uwzględnienia tematyki zdrowia w badaniach glottodydaktycznych nad profesjonalnym wykonywaniem zawodu nauczyciela. Interdyscyplinarne podejście w glottodydaktyce, łączące np. lingwistykę, pedagogikę, literaturoznawstwo i psychologię wymaga również dialogu z psychologią zdrowia. Dialog z psychologią zdrowia opiera się na teoretycznym i praktycznym wykorzystaniu perspektywy badawczej psychologii zdrowia w odniesieniu do procesów społecznych, psychologicznych i biologicznych; polega na zdobywaniu wiedzy na temat ludzkich doświadczeń i zachowań w środowisku społecznym i socjalnym w odniesieniu do kwestii umiejętności zdrowotnych, promocji zdrowia i profilaktyki. Rozprawa habilitacyjna jako pierwsza buduje pomost z psychologią zdrowia, który nie był do tej pory rozpatrywany w glottodydaktyce. Praca habilitacyjna stara się wypełnić tę lukę poprzez jasne określenie referencyjnej oferty naukowej psychologii zdrowia dla profesjonalnego i zrównoważonego kształcenia zawodowego nauczycieli języków obcych. Wyniki badań ilościowych mogą być punktem wyjścia do przyszłych badań jakościowych, które pozwolą lepiej zrozumieć przyczyny problemów zdrowotnych, skuteczniej dopasować programy i moduły szkoleniowe dla nauczycieli języków obcych oraz bardziej precyzyjnie opracować strategie profilaktyczne wspierające ich dobrostan psychiczny.

Rozprawa habilitacyjna definiuje kompetencje zdrowotne, profilaktykę oraz działania prozdrowotne, integrując wiedzę zakresu psychologii zdrowia w obszarze glottodydaktyki. W odróżnieniu od innych publikacji, takich jak *Mental Health in English Language Education* (red. C. Ludwig, T. Summer, M. Eisenmann, D. Becker i N. Krüger, 2024), która jest cennym

¹⁸ Grucza, F. (1988). O filologii, neofilologii i kształceniu nauczycieli języków obcych [w:] F. Grucza (red.), *Problemy kształcenia nauczycieli języków obcych. Materiały XI Symposium ILS (Jasowiec, 7-10.11.1985)*. Warszawa. Grucza F. (1993). Ansätze zu einer Theorie der Ausbildung von Fremdsprachenlehrern [w:] F. Grucza, H.-J. Krumm & B. Grucza (Hg.), *Beiträge zur wissenschaftlichen Fundierung der Ausbildung von Fremdsprachenlehrern*. Warszawa. Grucza, F. (2000). (Neu-)Philologien – Fremdsprachenlehrausbildung – Glottodidaktik/Sprachlehrforschung [w:] B. Helbig, K. Kleppin & F.G. Königs (Hrsg.), *Sprachlehrforschung im Wandel. Beiträge zur Erforschung des Lehrens und Lernens von Fremdsprachen. Festschrift für Karl-Richard Bausch zum 60. Geburtstag*. Tübingen.

wkładem w promowanie tematyki zdrowia w dydaktyce języków obcych, rozprawa habilitacyjna opiera się na rzetelnych podstawach medycznych i psychologicznych. Wiedza z zakresu psychologii zdrowia jest o tyle znacząca, że podejmowanie tematyki zdrowia przez nie-medyczne dziedziny naukowe, do których należy glottodydaktyka, powinno opierać się na uzasadnionym i naukowym stosowaniu wiedzy medycznej, co czyni rozprawa habilitacyjna.

e) Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze

Jako pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze wskazuję rozprawę doktorską (zał. 4, pkt I.2) w języku niemieckim. Po doktoracie opublikowałam 31 artykułów naukowych, w tym 12 rozdziałów w wieloautorskich monografiach naukowych (zał. 4, pkt I.3a–3l) w języku niemieckim i polskim oraz 19 artykułów w czasopismach naukowych (zał. 4, pkt I.4a–4s) w języku niemieckim i polskim. Rozprawę doktorską, rozdziały w monografiach naukowych i artykuły naukowe przyporządkowuję pięciu głównym obszarom badawczym na styku interdyscyplinarnym:

Sztuka i glottodydaktyka

Za główne osiągnięcie w pierwszym obszarze badawczym uznaję rozprawę doktorską w języku niemieckim (zał. 4, pkt I.2), której celem było opracowanie nowego podejścia do nauczania i uczenia się języków obcych, opartego na teorii kreatywności i konstruktywistycznych teoriach (uczenia się). W świetle tych teorii opracowałam koncepcję integracyjno-estetyczną – komponent integracyjny łączy przetwarzanie informacji werbalnych i niewerbalnych, a estetyczny wykorzystuje sztukę, np. artystyczne fotografie, w konstruowaniu własnych procesów uczenia się języka obcego. Tę koncepcję przedstawiłam w obszarze pracy nad słownictwem. W nawiązaniu do zagadnień podjętych w rozprawie doktorskiej wskazuję trzy artykuły, w tym dwa odnoszą się do teorii konstruktywistycznych (uczenia się) jednak z odmiennej perspektywy badawczej. Artykuł (zał. 4, pkt I.3l, j. polski) podejmuje zagadnienie motywacji w dydaktyce języków obcych z perspektywy teorii konstruktywizmu, a artykuł (zał. 4, pkt I.4p, j. niemiecki) stawia pytanie, jaki status ma konstruktywizm w dyskusji glottodydaktycznej – mody czy zwrotu. Natomiast w artykule (zał. 4, pkt I.4s, j. niemiecki) prezentuję wyniki dyskusji teoretycznej z rozprawy doktorskiej dotyczące włączania sztuki w procesy nauczania i uczenia się języków obcych.

Jako kolejne osiągnięcie w tym obszarze badawczym uznaję cztery artykuły w języku niemieckim, w których analizuję nieeksplorowane dotąd zagadnienia sztuki w kontekście

glottodydaktycznym. Dwa z nich (zał. 4, pkt I.4a, 4b) dotyczą aleatoryki – metody twórczej, która zakłada wykorzystanie przypadku w procesach kognitywnych i emocjonalnych w nauce języka. Dwa pozostałe artykuły (zał. 4, pkt I.3d, 3f) przedstawiają koncepcję *site-specific performances* – artystycznych działań w określonych miejscach – w odniesieniu do idei nauczania języków obcych w pozaszkolnych miejscach nauczania. Wspomniane wyżej prace korespondują z artykułem w j. niemieckim (zał. 4, pkt I.3i), który akcentuje znaczenie łączenia szkolnych i pozaszkolnych miejsc nauczania, uwypuklając również osiem zalet nauki języka obcego w klasie szkolnej.

Jako kolejne osiągnięcie w tym obszarze badawczym uznaję artykuł w języku niemieckim (zał. 4, pkt I.3a), w którym przedstawiłam koncepcję edukacji obywatelskiej w nauczaniu języków obcych, łącząc edukację polityczną, językową z estetyczną. Celem tego połączenia jest wspieranie rozwoju postaw demokratycznych, krytycznego myślenia oraz umiejętności refleksji nad różnorodnością językową i kulturową w oparciu o procesy uczenia się przez sztukę. Jest to nowe podejście w glottodydaktyce, dotąd niewykorzystane w tej formie. Kolejny artykuł (zał. 4, pkt I.3g) poświęciłam koncepcji nauczania estetycznego, akcentując znaczenie kulturowego doświadczania na lekcji języka obcego. Natomiast w innym artykule (zał. 4, pkt I.4e) dokonałam krytycznej analizy roli sztuki w badaniach glottodydaktycznych, podkreślając wprawdzie jej kreatywny potencjał w kształtowaniu umiejętności językowych. Jednocześnie jednak zadałam pytanie, czy polem badawczym glottodydaktyki powinien być również obszar zagadnień dotyczących kształtowania u uczniów percepcji wizualnej i umiejętności interpretacji obrazów na lekcji języka obcego. Ponadto zadałam pytanie, czy nauczyciel języka obcego powinien posiadać wiedzę i warsztat badawczy na gruncie sztuki, aby skutecznie integrować różnorodne formy artystyczne w nauczanie języka obcego, wzbogacając tym samym doświadczenia językowe i poznawcze uczniów.

Nauki o kulturze i glottodydaktyka

W drugim obszarze badawczym podejmuję rozważania teoretyczne na podstawie badań kulturoznawczych w kwestii procesów przenikania kultur charakterystycznych dla interkulturowości oraz ich wpływ na zachowania językowe i pozajęzykowe, percepcję informacji oraz emocje w nauczaniu języków obcych. Rozważam również, w jaki sposób teoretyczne podejścia z badań kulturoznawczych mogą wzbogacić pole badawcze glottodydaktyki, a także, jakie wyzwania mogą się pojawić przy ich implementacji w edukacji językowej. W trzech artykułach w języku niemieckim przedstawiłam różne aspekty tego tematu. Dwa z nich (zał. 4, pkt I.4l, 4o) dotyczą krajoznawstwa (niem. *Landeskunde*), które

powinno wykraczać poza wiedzę faktograficzną, by uwzględnić złożoność kulturową i jej analizę oraz percepcję *Innego, Obcego*. W trzecim (zał. 4, pkt I.3j) omawiam kulturoznawcze podejście do kreatywności oraz jego wpływ na procesy nauczania i uczenia się języków obcych.

W kontekście wielości zwrotów kulturowych analizuję ich wartość poznawczą dla glottodydaktyki, wskazując, jak mogą wzbogacić proces akwizycji języka obcego o nowe perspektywy interpretacyjne oraz jakie trudności wiążą się z ich transferem teoretycznym na pole badawcze glottodydaktyki. W artykułach (zał. 4, pkt I.3k, zał. 4, pkt I.4n) omawiam zwrot ikoniczny jako reakcję na językową i tekstualną dominację *linguistic turn*, a w innym (zał. 4, pkt I.4k) dokonuję refleksji nad włączeniem zwrotu przestrzennego (*spatial turn*) do badań glottodydaktycznych.

Pedagogika i glottodydaktyka

W trzecim obszarze badawczym koncentruję się na implementacji koncepcji pedagogicznych na grunt glottodydaktyki. W artykule (zał. 4, pkt I.3h) omawiam koncepcję autonomicznego uczenia się, całościowe podejście, metody alternatywne, pedagogikę dramy oraz koncepcję zarządzania klasą jako koncepcje wzbogacające nauczanie i uczenie się języków obcych.

Za kluczowe osiągnięcie w tym obszarze badawczym uznaję cztery artykuły w języku niemieckim (zał. 4, pkt I.4c, 4d, 4h, 4j) poświęcone koncepcji zarządzania klasą, niedostatecznie opracowanej w polskich badaniach glottodydaktycznych. Rozwinięcie tej koncepcji może znacząco poprawić efektywność nauczania poprzez świadome kształtowanie atmosfery, komunikacji i relacji na lekcji języka obcego.

Koncepcji uczenia się całościowego na lekcji języka obcego poświęciłam dwa artykuły w języku polskim. W jednym (zał. 4, pkt I.4q) podkreślam znaczenie perspektywy sensorycznej wspomagającej werbalno-semantyczne procesy uczenia się języka obcego. Akcentuję rolę zmysłów i doświadczeń zmysłowych, które znacząco wzmacniają na przykład zapamiętywanie słownictwa. W drugim artykule (zał. 4, pkt I.4r) zwracam uwagę na holistyczny charakter procesu nauczania i uczenia się języka obcego.

W artykule (zał. 4, pkt I.4i) omawiam koncepcję *Balanced Teaching*, czyli zrównoważonego nauczania języka obcego, która apeluje o różnorodność metodyczną, łącząc różne podejścia dydaktyczne w harmonijny sposób, dostosowany do kognitywnych predyspozycji uczniów oraz specyfiki materiału. W innym artykule (zał. 4, pkt I.4m) przedstawiłam koncepcję kooperatywnego uczenia się (niem. *Kooperatives Lernen*) metodą Think–Pair–Share, wspierającą rozwój kompetencji językowych, umiejętność współpracy

oraz krytycznego myślenia uczniów poprzez trójfazowy proces pracy nad zagadnieniem. Najpierw uczniowie zastanawiają się nad samodzielnie wybranym zagadnieniem (Think), następnie dobierają się indywidualnie w pary i dzielą się swoimi przemyśleniami (Pair), a na końcu przedstawiają wyniki swoich rozmów na forum całej klasy (Share).

Nauki o zarządzaniu i glottodydaktyka

Zainspirowana koncepcją pedagogiczną *Classroom Management*, zainteresowałam się pojęciem zarządzania, dokonując refleksji, czym właściwie zarządza nauczyciel języka obcego na lekcji. Aby lepiej zrozumieć, czym jest zarządzanie i przywództwo oraz jakie są kluczowe teorie i poglądy z nimi związane, postanowiłam zgłębić wiedzę z zakresu nauk o zarządzaniu.

Efektem tych badań uznaję za osiągnięcie w czwartym obszarze badawczym dwa artykuły (zał. 4, pkt I.4f, 4g), które wprowadzają teoretyczne i praktyczne perspektywy nauk o zarządzaniu wiedzą do glottodydaktyki, opierając się na koncepcji zarządzania wiedzą (niem. *Wissensmanagement*). Interdyscyplinarne podejście łączące glottodydaktykę i nauki o zarządzaniu otwiera nowe możliwości badawcze i dydaktyczne, co pozwala na głębsze zrozumienie dynamiki nauczania i uczenia się języka obcego.

Obszar powiązań tematycznych z zagadnieniami ujętymi w rozprawie habilitacyjnej w innych kontekstach badawczych

W tym obszarze badawczym wskazuję trzy artykuły naukowe w języku niemieckim: jeden (zał. 4, pkt I.3b) z nich jest ściśle powiązany tematycznie z rozprawą habilitacyjną i omawia temat zdrowia oraz koncepcję zarządzania sobą w zawodzie nauczyciela języka obcego. Dwa pozostałe artykuły przedstawiają zagadnienia podjęte w rozprawie, jednak omawiają je w innych kontekstach badawczych. Artykuł (zał. 4, pkt I.3c) analizuje koncepcję autoprezentacji (ang. *Impression Management*, niem. *Selbstdarstellung*) z perspektywy interpersonalnej oraz relacji nauczyciel-uczeń, natomiast artykuł (zał. 4, pkt I.3e) przedstawia paralele między założeniami pedagogiki Bauhausu a koncepcją uczenia się przez badanie (niem. *Forschendes Lernen*).

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Po doktoracie realizowałam istotną aktywność naukową w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej, na kilku obszarach:

5.1 Konferencje

Wzięłam udział w 18 konferencjach w kraju i za granicą z referatem:

- a) Wzięłam udział w 11 konferencjach zagranicznych organizowanych przez uniwersytety i wyższe szkoły pedagogiczne, m.in. Uniwersytet w Wiedniu (Austria), Julius-Maximilians-Universität w Würzburgu (Niemcy), Uniwersytet w Luksemburgu, Uniwersytet w Palermo (Włochy), Hochschule für Technik und Wirtschaft des Saarlandes w Saarbrücken (Niemcy), Uniwersytet w Münster (Niemcy), Technische Universität w Chemnitz (Niemcy), Bielefeld School of Education (BiSEd) przy Uniwersytecie Bielefeld (Niemcy), Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Wiedniu (Austria) oraz Uniwersytet Masaryka w Brnie (Czechy) (zał. 4: II, 1.1a–1.1k).
- b) Wzięłam udział w jednym zagranicznym kolokwium naukowym na zaproszenie organizowanym przez Technische Universität w Darmstadt (Niemcy) (zał. 4: II, 1.2).
- c) Wzięłam udział w jednej konferencji zagranicznej popularyzującej naukę organizowaną przez Instytut Goethego w Monachium (Niemcy) (zał. 4: II, 1.3).
- d) Wzięłam udział w dwóch konferencjach naukowych międzynarodowych w Polsce (zał. 4: II, 1.4a–1.4b).
- e) Wzięłam udział w trzech konferencjach naukowych krajowych (zał. 4: II, 1.5a–1.5c).

Na Międzynarodowej Konferencji Nauczycieli Języka Niemieckiego (Internationale Deutschlehrer:innen Tagung, IDT), która odbędzie się w terminie od 27.07.–01.08.2025 w Lubece w Niemczech, prowadzę sekcję D.5 „Wege zum und im Lehrberuf” razem z Wolfem Martinem Fischerem (LBI – Lehrerbildungsinstitut – São Paulo/Brasilien und Instituto Superior de Educação Ivoti/Brasilien) (zaświadczenie nr 2).

5.2 Aktywność badawczo-naukowa: zagraniczne staże badawcze i dydaktyczne oraz pobyt badawczy

W ramach własnego rozwoju aktywności badawczo-naukowej odbyłam 2 zagraniczne staże naukowe na Europa-Universität Flensburg (Niemcy, 2023) i Justus-Liebig-Universität Gießen (Niemcy 2014), jeden zagraniczny staż dydaktyczny na Europa-Universität Flensburg (Niemcy, 2023) oraz jeden zagraniczny pobyt badawczy w Uniwersyteckiej Bibliotece w Bielefeld (Niemcy, 2011). Wyżej wspomniane staże naukowe oraz pobyt badawczy umożliwiły mi zarówno prowadzenie własnych badań naukowych, jak również uczestnictwo w badaniach naukowych i pracach badawczo-rozwojowych uniwersytetu/instytutu przyjmującego. Miały istotny wpływ na rozwinięcie większej samodzielności i decyzyjności badawczej. Dzięki nim mogłam zdobyć i poszerzyć wiedzę oraz udoskonalić umiejętności w prowadzeniu badań naukowych. Stanowiły istotny etap w pracy naukowej nie tylko w kontekście poszerzania własnych zainteresowań badawczych, lecz również w kontekście pracy nad przedłożoną rozprawą habilitacją (zał. 4, I.1). Wymiana doświadczeń z zespołem, instytutem przyjmującym oraz rozmowy z opiekunami naukowymi były bardzo budujące na przyszłościowe działania naukowe. Również zagraniczny staż dydaktyczny przyniósł wiele korzyści zarówno w zakresie rozwoju kompetencji dydaktycznych, jak i podniesienia kompetencji językowych. Wzbogacił moje doświadczenie zawodowe.

a) Zagraniczny staż naukowy i dydaktyczny na Europa-Universität Flensburg w Niemczech (2023): Współpraca z Instytutem Germanistyki. Katedrą Języka Niemieckiego w kontekście Wielojęzyczności (zaświadczenie nr 3)

W ramach międzynarodowego programu mobilności akademickiej *Partners in Mobility* odbyłam staż naukowy w okresie od 24.07.2023 roku do 30.07.2023 roku na Europa-Universität Flensburg w Niemczech. Nawiązałam współpracę z Instytutem Germanistyki, Katedrą Języka Niemieckiego w kontekście Wielojęzyczności (Institut für Germanistik. Abteilung Deutsch im Kontext von Mehrsprachigkeit), którego dyrektorem jest Prof. Dr. Marion Döll. Efektem współpracy w kontekście realizacji działań naukowo-badawczych było współorganizowanie cyklu dwujęzycznych seminariów naukowych (w języku niemieckim i angielskim) pod tytułem *Ziel Gesundheit: Gesundes Lehren und Lernen / Goal Health: Healthy Teaching and Learning of Foreign Languages*. Cały cykl seminaryjny odbył się w formule online w semestrze zimowym 2023/24 pod patronatem Federalnego Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych w Niemczech (Bundesministerium für Bildung und Forschung

w Niemczech), Europa-Universität Flensburg, Uniwersytetu Gdańskiego i DAAD.Lehramt International. Licencjonowaną platformę Webex, na której odbyły się wszystkie seminaria naukowe, użyczył i koordynował zespół międzynarodowego programu mobilności akademickiej *Partners in Mobility*.

Efektem współpracy w kontekście realizacji działań dydaktycznych było przeprowadzenie w terminie od 20.11.2023 roku do 26.11.2023 roku stażu dydaktycznego w formule online w Instytucie Germanistyki, Katedrze Języka Niemieckiego w kontekście Wielojęzyczności na Europa-Universität Flensburg w Niemczech. Odbyłam ten staż zdalnie, ponieważ oferta dwóch autorskich warsztatów o zdrowiu i zarządzaniu sobą była skierowana do niemieckich studentów na kierunku Deutsch als Fremd- und Zweitsprache, przygotowujących się do wyjazdu na studia zagraniczne lub będących już w ich trakcie. Ofertę warsztatów skierowałam również dla studentów germanistyki, pedagogiki i lingwistyki stosowanej Uniwersytetu Gdańskiego. Przeprowadziłam następujące warsztaty: *Mental Health und Auslandsaufenthalt im Lehramtsstudium* (21.11.2023) oraz *Mit gutem Selbstmanagement im Auslandsstudium* (23.11.2023).

b) Zagraniczny staż naukowo-badawczy w ramach dwumiesięcznego stypendium naukowego Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD) (2014): Współpraca z Instytutem Anglistyki na Justus-Liebig-Universität Gießen w Niemczech (zaświadczenie nr 4)

Podczas stażu naukowego w ramach dwumiesięcznego¹⁹ stypendium naukowego Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD) w okresie od 01.04.2014 roku do 31.05.2014 roku nawiązałam współpracę z Instytutem Anglistyki na Justus-Liebig-Universität Gießen w Niemczech. Moim opiekunem naukowym był Prof. Dr. Wolfgang Hallet. Staż naukowy stanowił możliwość realizacji wspólnej inicjatywy naukowo-badawczej, która dotyczyła zagadnienia zwrotu przestrzennego (ang. *spatial turn*) w kontekście nauczania i uczenia się języków obcych. Aktywnie uczestniczyłam w środowisku badawczym *International Graduate Centre for the Study of Culture* (GCSC) przy Justus-Liebig-Universität Gießen, biorąc udział w dyskusjach nad pojęciem przestrzeni z perspektywy językoznawczej, literaturoznawczej i kulturoznawczej, m. in. z Dr. Doris Bachmann-Medick, specjalistką z zakresu literaturoznawstwa i nauk o kulturze, czołową badaczką zwrotów kulturowych (ang. *cultural turns*). Udział w dyskusjach i zdobyta wiedza m.in. z rozmów z Dr. Doris Bachmann-

¹⁹ W okresie od 01.11.2013–31.05.2014 mogłam wybrać dwa miesiące na przeprowadzenie stażu naukowego w ramach stypendium DAAD.

Medick zainicjowały pomysł koncepcji seminarium naukowego na polu glottodydaktycznym pod tytułem *Przestrzeń a nauczanie języków obcych*. Tę koncepcję opracowałam razem z Prof. Dr. Wolfgangiem Halletem. Kolokwium naukowe odbyło się 14.10.2016 roku na Technische-Universität Darmstadt, którego organizatorami byli Dr. Vanessa Geuen, Prof. Dr. Wolfgang Hallet, Prof. Dr. Britta Hufeisen i Prof. Dr. Jörg Roche. Celem kolokwium badawczego było przedstawienie i analiza aspektów przestrzeni i ich wpływu na naukę języków obcych z różnych perspektyw badawczych. Podczas seminarium naukowego wygłosiłam referat pod tytułem *Lernraum-Management*.

c) Zagraniczny pobyt badawczy w Bibliotece Uniwersytetu Bielefeld w ramach projektu nr 13971/11/AC Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej (2011): Współpraca z Instytutem Deutsch als Fremdsprache na Uniwersytecie Bielefeld w Niemczech (zaświadczenie nr 5)

W ramach projektu nr 13971/11/AC Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej zrealizowałam pobyt badawczy w terminie od 17.11.–03.12.2011r. w Bibliotece Uniwersyteckiej w Bielefeld w Niemczech. W trakcie pobytu nawiązałam współpracę z Instytutem Deutsch als Fremdsprache, konkretnie z Prof. Dr. Uwe Koreikiem. Pobyt badawczy umożliwił mi dostęp do najlepszych możliwych materiałów i wiedzy specjalistycznej do rozwijania i ugruntowania własnych zainteresowań badawczych. Ponadto liczne rozmowy, wymiana myśli z Prof. Koreikiem przyczyniły się do pogłębionej refleksji nad własnym podejściem badawczym, a tym samym wzmocnieniem własnego profilu zawodowego i refleksję o pracy badaczy, którzy pracują nad tym samym tematem z innej perspektywy.

5.3 Działalność redakcyjna

a) Pokłosiem cyklu dwujęzycznych seminariów naukowych (w języku niemieckim i angielskim) pod tytułem *Ziel Gesundheit: Gesundes Lehren und Lernen / Goal Health: Healthy Teaching and Learning of Foreign Languages* (rozdz. 5.2, pkt a w autoreferacie) będzie naukowa monografia wieloautorska *Ziel Gesundheit: Gesundes Lehren und Lernen von Fremdsprachen*, którą obecnie przygotowuję. Ukaże się w grudniu 2025 roku w wyskopunktowanym wydawnictwie Vandenhoeck & Ruprecht w serii wydawniczej „Interdisziplinäre Verortungen der Angewandten Linguistik”. Całkowity wkład własny (100%): koncepcja tomu, napisanie wstępu (Einleitung) oraz prace redakcyjne nad wszystkimi artykułami (zaświadczenie nr 6).

- b) Uwzględniając słabą obecność tematyki zdrowia w badaniach glottodydaktycznych nad profesjonalnym wykonywaniem zawodu nauczyciela będę współredagować numer tematyczny (02/2027) *Psychische Gesundheit und Wohlbefinden im Lehren und Lernen von fremden Sprachen* w czasopiśmie naukowym „Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht“ z Prof. Dr. Wolfgangiem Halltem (Uniwersytet Bonn). Swój wkład oceniam na 70% (pomysł i koncepcja numeru tematycznego, wspólny Call for Paper i wstęp do numeru tematycznego, prace redakcyjne nad wszystkimi artykułami) (zaświadczenie nr 7).

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

6.1 Działalność dydaktyczna

Oprócz dbania o wysoką jakość działalności badawczo-naukowej utożsamiam się silnie z prowadzeniem wysokiej jakości działalności dydaktycznej. W tej aktywności towarzyszy mi idea odpowiedzialnego kształcenia nauczycieli języka niemieckiego na podstawie zdobytej i systematycznie pogłębianej wiedzy naukowej, dobrych praktyk w procesie dydaktycznym (np. dobre relacje, zdrowa komunikacja) i różnorodności metod aktywizujących studentów.

Na kierunku filologia germańska prowadzę zajęcia specjalistyczne z *Dydaktyki języka niemieckiego* (ćw.) oraz *Projekty edukacyjne* (ćw.) W latach 2013/2014 prowadziłam ćwiczenia *Metodologia badań w glottodydaktyce*, w latach 2008–2011 wykłady specjalistyczne *Interdyscyplinarne aspekty glottodydaktyki*. W latach 2015–2019 realizowałam przedmiot autorski *Dydaktyka mediów* (ćw.) stanowiący reakcją na medialną dynamizację życia społecznego, która stawia edukację i glottodydaktykę przed zupełnie nowymi wyzwaniami i problemami. W latach 2015–2020 prowadziłam również autorski przedmiot *Interkulturowa dydaktyka języka* w formie wykładów specjalistycznych połączonych z ćwiczeniami, których treści dotyczyły przygotowania przyszłych nauczycieli języka niemieckiego w zakresie kształcenia interkulturowego i konieczności rozwijania wrażliwości i świadomości interkulturowej uczniów, by mogli stać się świadomymi obywatelami świata. Ważnym doświadczeniem dydaktycznym było prowadzenie wykładu wydziałowego pt. *Na styku dyscyplin. Ile sztuki potrzebuje glottodydaktyka?* w semestrze zimowym 2012/2013.

Pełniąc funkcję opiekuna praktyk dydaktycznych z języka niemieckiego (1.01.2021–30.09.2024) dostrzegłam potrzebę wprowadzenia przedmiotu, który zapewniłby studentom

odbywającym praktyki w szkołach wymianę doświadczeń i analizę własnych działań metodyczno-dydaktycznych podjętych na lekcjach języka niemieckiego w szkole. Za zgodą Dyrekcji Instytutu Filologii Germańskiej zmieniłam treści programowe zajęć już istniejących *Warsztaty metodyczne* dla studentów III roku studiów licencjackich i I roku MSU, które ukierunkowane były na rozwijanie znajomości metodologii i warsztatu badań glottodydaktycznych. Nie ujmując ważności ukierunkowania badawczo-naukowego przyszłych nauczycieli języka niemieckiego, chodziło mi o działania bardziej przystosowawcze do wykonywania zawodu nauczyciela. Realizacja przedmiotu *Warsztaty metodyczne* z nowymi treściami programowymi nastąpiła w roku akademickim 2023/24 w semestrze letnim.

Zaproponowałam i opracowałam autorski przedmiot pt. *Profil kompetencji zawodowych* na kierunku filologia germańska dla wszystkich specjalności na studiach II stopnia, który realizuję od semestru letniego w roku akademickim 2023/2024. Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z zagadnieniem „Profil kompetencyjny”, przygotowanie do jego tworzenia i rozumienie jego ważności na rynku pracy. Ponadto przedstawiam studentom istotę kompetencji kluczowych zwłaszcza w kontekście uczenia się przez całe życie (*lifelong learning*). Nawiązując do większości ekspertów i praktyków edukacji podkreślam, że w obliczu niesłuchanej dynamiki i przyspieszenia procesów ekonomicznych, kulturowych, społecznych na świecie należy przygotować młodych ludzi w XXI wieku do życia nie tyle w poukładanym świecie, lecz kształcić w nich kompetencje, które pozwolą odnaleźć się im w jego dynamice.

Istotnym doświadczeniem zarówno dydaktycznym, jak również w wymiarze społecznym, było moje zaangażowanie w inicjatywę prof. dr hab. Anety Lewińskiej (Instytut Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Gdańskiego) kursów języka polskiego dla Ukraińców. Odbyłam 2-tygodniowe szkolenie w zakresie nauczania obcokrajowców języka polskiego, które prowadziła prof. dr hab. Aneta Lewińska. W ramach wolontariatu prowadziłam intensywny kurs języka polskiego dla Ukraińców w wymiarze 30 godzin w okresie od 30.04.2002 roku do 04.06.2022 roku na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu Gdańskiego.

W latach 2017–2022 prowadziłam seminaria licencjackie i magisterskie z glottodydaktyki. Prowadziłam 19 prac licencjackich i 25 magisterskich.

6.2 Udział w szkoleniach z zakresu doskonalenia dydaktycznego poza uczelnią

Widząc potrzebę własnego doskonalenia dydaktycznego, podniesienia własnych kompetencji dydaktycznych i poziomu dydaktyki akademickiej wzięłam udział w następujących zagranicznych szkoleniach dydaktycznych:

- Online-Seminar: *7 Quicksteps zu mehr Resilienz* z zakresu „Nachhaltigkeit / Gesundheit & Persönlichkeitsentwicklung. Seminarium odbyło się 10.09.2024, w godzinach od 9.00-13.00 w ramach SUMMER BUSINESS SCHOOL na University Applied Science w Austrii (zaświadczenie nr 8).
- Online-Seminar: *Achtsam lehren und lernen im Sprachenunterricht - was bedeutet das konkret?*, który poprowadziła Dr. Marianne Häuptle-Barceló (Katholische Universität Eichstätt Ingolstadt, Niemcy). Organizatorem seminarium był Klett Verlag Stuttgart w Niemczech, 16.03.2022 r. (zaświadczenie nr 9).

6.3 Działalność organizacyjna i funkcje pełnione w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Gdańskiego

Od października 2024 jestem członkinią Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia w Instytucie Filologii Germańskiej oraz pełnię funkcję Koordynatora ds. Edukacji Nauczycieli w Instytucie Filologii Germańskiej.

W okresie od 01.01.2021 roku do 30.09.2024 roku pełniłam funkcję opiekuna praktyk zawodowych na kierunku filologia germańska (specjalność nauczycielska w zakresie nauczania języka niemieckiego) prowadzonym na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego (zaświadczenie nr 10).

Opracowałam ofertę kształcenia 2023/24 i 2024/25 dla specjalności nauczycielskiej na studia licencjackie I stopnia dla kandydatów zaawansowanych językowo i z podstawową znajomością języka na kierunku filologia germańska.

W latach 2022/23 pełniłam funkcję koordynatora 6 sylabusów związanych ze specjalnością nauczycielską.

W roku 2022 uczestniczyłam w pracach nad ujednoliconą formą i zakresem egzaminów dyplomowych na kierunku filologia germańska.

6.4 Działalność popularyzatorska: Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa

W ramach działalności mającej na celu promowanie i popularyzację nauki zorganizowałam lub współorganizowałam następujące inicjatywy:

- a) Webinar psychoedukacji i coachingu p.t. *Mistrzowskie nauczanie: Rozwój i wellbeing dla nauczycieli* wszystkich typów szkół i placówek oraz studentów na specjalności nauczycielskiej z województwa pomorskiego jako odpowiedź na niepokojące wyniki własnego badania statystycznego za pomocą kwestionariusza AVEM w kwestii zdrowia i obciążeń zawodowych wśród nauczycieli języków obcych; współorganizowany z dr hab. Tatianą Rongińską, prof. UZ (Instytut Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego). Patronat Honorowy webinarium objęła Prezydent Miasta Gdańska. Jego partnerami byli Pomorskie Centrum Edukacji Kształcenia Nauczycieli w Gdańsku, Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Niemieckiego Oddział Trójmiasto, Centrum Herdera Uniwersytetu Gdańskiego oraz Inspirownia Edukacyjna. W ramach webinaru odbyły się cztery bezpłatne szkolenia w formule online na platformie ClickMeeting Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku w następujących terminach:

07.10.2024, godz. 17.00-18.00

dr hab. Tatiana Rongińska, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski)

Jak pracować z pasją i ochronić się przed wypaleniem w zawodzie nauczyciela?

15.10.2024, godz. 17.30-18.30

dr hab. Ludwika Wojciechowska, prof. UWM (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)

Sukces w pracy nauczyciela z perspektywy psychologii pozytywnej

21.10.2024, godz. 17.00-18.00

dr Artur Doliński (Uniwersytet Zielonogórski)

Styl relacji w trudnych sytuacjach jako warunek konieczny dobrostanu (coaching)

28.01.2024, godz. 17.00-18.00

prof. dr hab. Małgorzata Anna Basińska (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)

Zdrowie psychiczne – jak je utrzymać?

Celem szkoleń było wspieranie nauczycieli w ich codziennej pracy oraz zwiększenie ich dobrostanu psychicznego, co może przełożyć się pozytywnie na jakość ich pracy oraz rozwój i dobrostan uczniów. Każde szkolenie było okazją do dzielenia się doświadczeniami, omówienia trudnych sytuacji zawodowych z ekspertami (psychologami

i psychologami klinicznymi), którzy znają problemy zawodu nauczyciela, zajmują się wspomaganiem zdrowia psychicznego i dobrostanu nauczycieli oraz inspirują do dalszego rozwoju w cyklu życia. Ponieważ wyniki ewaluacji webinarium wykazały ogromną potrzebę tego typu szkoleń ze strony nauczycieli, organizuję II jego edycję, która obejmie cztery bezpłatne szkolenia w terminach 10.03.2025 (dr hab. Beata Basińska, Politechnika Gdańska), 18.03.2025 (dr hab. Elżbieta Katarzyna Kasprzak, prof. UKW), 31.03.2025 (dr Marcin Szulc, prof. UG) i 07.04.2025 (dr Artur Doliński, Uniwersytet Zielonogórski).

- b) Konkurs *Caspar David Friedrich – 250. rocznica urodzin* dla studentów wszystkich uczelni wyższych Trójmiasta współorganizowany z prof. dr hab. Marion Brandt. Uczestniczyłam we wszystkich przygotowaniach koncepcji i realizacji konkursu. Brałam udział w pracach jury razem z prof. UAM dr hab. Camillą Badstübner-Kizik, prof. dr Marion Brandt, dr Anną Kowalewską-Mróz i dr Katarzyną Wakulą. Razem z prof. dr Marion Brandt przygotowałam wystawę prac konkursowych w Budynku Neofilologii UG (28.05.2024). Konkurs został zrealizowany przy wsparciu Fundacji Herdera Uniwersytetu Gdańskiego.
- c) Działania promujące ofertę studiów na kierunku filologia germańska podczas *Dni Otwartych* na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego w latach 2017, 2021 i 2022. W roku 2017 przygotowałam autorski profil „Germanista nauczyciel”, który przedstawiłam dla szkół ponadpodstawowych w Instytucie Filologii Germańskiej (03.04.2017). W 2021 roku zaangażowałam się w przygotowania *II Dnia Otwartego* w Instytucie Filologii Germańskiej w formule online (22.06.2021). W roku 2022 zaangażowałam się w prezentację Instytutu Filologii Germańskiej podejmując działania reklamowo-graficzne (plakaty, fotomontaże, collage) przedstawiające ofertę studiów na kierunku filologia germańska (21.04.–22.04.2022).
- d) Koordynacja pobytu dr T. Kalyniuk i dr A. Bratytsya (program Erasmus+) w Instytucie Filologii Germańskiej w ramach współpracy międzynarodowej z Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National-Universität (Ukraina) razem z dr Dominiką Janus w okresie od 27.03.–31.03.2023 r.
- e) Koordynacja programu *Dhoch3* w Instytucie Filologii Germańskiej razem z dr Ewą Andrzejewską w ramach współpracy międzynarodowej z Universität Duisburg-Essen w Niemczech, którego organizatorem była Niemiecka Centrala Wymiany Akademickiej (DAAD Deutschland). *Dhoch3* miał na celu wspieranie kształcenia nauczycieli języka niemieckiego za pomocą modułów kształcenia na platformie Moodle. Program oferował

dodatkowe materiały dydaktyczne, które mogły być optymalnie zintegrowane z istniejącymi programami studiów lub stanowić impuls do rozwoju nowych programów studiów. W okresie od 26.03.2018 roku do 28.03.2018 roku dr Susanne Guckelsberger, członkini zespołu go przygotowującego (razem z Prof. Dr. Heike Roll, Christoph Chlosta, Universität Duisburg-Essen), przedstawiła moduł 2 (*Lehr- und Unterrichtsplanung für DaF an Hochschulen und Schulen*) programu *Dhoch3* studentom specjalności nauczycielskiej w Instytucie Filologii Germańskiej.

- f) Autorskie lekcje języka niemieckiego na temat obyczajów i kultury świąt Bożego Narodzenia w krajach niemieckojęzycznych dla uczniów I klasy szkoły ponadpodstawowej w Instytucie Filologii Germańskiej w ramach inicjatyw na rzecz edukacji dzieci i młodzieży (05.12.2019).
- g) Autorski projekt warsztatów językowo-poznawczych *Mini-Deutsch* dla przedszkolaków z Trójmiasta w Instytucie Filologii Germańskiej w następujących terminach 12.12.2013, 19.12.2013, 16.01.2014 i 23.01.2014.
- h) Spotkanie pt. *Verschlungene Wege... Wilm Hosenfeld und Władysław Szpilman (Splątane losy... Wilm Hosenfeld i Władysław Szpilman)* z dr Jorinde Krejci, córką Wilma Hosenfelda, oficera niemieckiego, który uratował życie Władysława Szpilmana zainicjowane przez Falka Altenbergera z Fundacji Konrada Adenauera w Warszawie, współorganizowane z prof. dr hab. Mirosławem Ossowskim w Instytucie Filologii Germańskiej w czerwcu 2013 r. Spotkanie było okazją do dyskusji wokół książki Wilma Hosenfelda w polskim przekładzie pod tytułem „Staram się ratować każdego. Życie niemieckiego oficera w listach i dziennikach”. Spotkanie studentów z dr Jorinde Krejci poprzedziło wydarzenie w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, w którym wzięła udział również dr Halina Szpilman, wdowa po Władysławie Szpilmanie, wybitnym kompozytorze i pianście (04.06.2013).
- i) Koordynacja ogólnopolskiego programu *Deutsch-Wagen-Tour (DTW)* w Instytucie Filologii Germańskiej w dniu 28.05.2013, którego celem było promowanie nauki języka niemieckiego w przedszkolach, wszystkich rodzajach szkół oraz na uczelniach wyższych. DTW otrzymał certyfikat „EUROPEAN LANGUAGE LABEL” – europejski znak innowacyjności w dziedzinie nauczania i uczenia się języków obcych. Głównymi partnerami projektu byli Goethe-Institut Warszawa, Ambasada Niemiec w Warszawie, Niemiecka Centrala Wymiany Akademickiej (DAAD) oraz Polsko-Niemiecka Izba

Przemysłowa-Handlowa. Patronat Honorowy projektu objęło Ministerstwo Edukacji Narodowej.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, inne informacje, ważne z mojego punktu widzenia, dotyczące mojej kariery zawodowej.

7.1 Działalność recenzencka

Od roku 2020 do chwili obecnej jestem w gronie recenzentów w niemieckim czasopiśmie *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht* (ZIF), ISSN 1205-6545.

7.2 Założenie Zespołu Badawczego

Jako próbę łączenia w ramach glottodydaktyki badań nad procesami nauczania i uczenia się języków obcych oraz kształceniem zawodowym nauczycieli postrzegam założenie przeze mnie w 2024 roku *Zespołu Badań nad Edukacją Językową i Kształceniem Nauczycieli* przy Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Gdańskiego. Prace Zespołu obejmują działalność naukową oraz popularyzatorską.

https://fil.ug.edu.pl/wydzial/instytuty/germanistyka/zespol_badan_nad_edukacja_jezykowa_i_ksztalcenie_nauczycieli

7.3 Publikacja objęta systemem repartycji indywidualnej przez Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL w Kielcach (zaświadczenie nr 11)

W grudniu 2018 roku publikacja *Wissensmanagement – ein allgemeiner Aufriss* w *Glottodidactica: An International Journal of Applied Linguistic* Vol. 44. Nr 1, 2017 (ISSN 0072-4769) została objęta systemem repartycji indywidualnej przez Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL w Kielcach.

7.4 Certyfikat Fundacji Rozwoju Regionalnego (zaświadczenie nr 12)

W odpowiedzi na rosnącą liczbę studentów z trudnościami natury psychicznej uczestniczyłam i ukończyłam „Szkolenie z zakresu pracy ze studentami z trudnościami natury psychicznej” w terminie od 15.02.2024 roku do 16.02.2024 roku, które cyklicznie organizuje Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnością na Uniwersytecie Gdańskim. Uzyskałam Certyfikat Fundacji Rozwoju Regionalnego. Udział w szkoleniu pomógł mi również w zajmowaniu się tematyką zdrowia w rozprawie habilitacyjnej (zał. 4, I.1).

7.5 Stypendium dla studentów germanistyki Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD) w latach 1996/97 (zaświadczenie nr 13)

W ramach stypendium Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD, 01.10.1996–28.02.1997, nazwisko panieńskie Dziak) dla studentów germanistyki, które otrzymałam po ukończeniu studiów magisterskich na kierunku filologia w zakresie filologii germańskiej na Uniwersytecie Gdańskim, mogłam studiować sztukę na Wydziale Teologii, Geografii, Sztuki i Muzyki na Uniwersytecie Bielefeld w Niemczech. Było ono wynikiem mojego uczestnictwa jako studentki germanistyki na Uniwersytecie Gdańskim w licznych warsztatach artystycznych w ramach Letniej Akademii Sztuki w Scheersbergu/k. Flensburga w Niemczech. Moim opiekunem naukowym był Prof. Dr. Klaus-Ove Kahrmann.

Z perspektywy czasu traktuję ten okres jako początek mojej drogi naukowej: to tutaj otrzymałam propozycję napisania doktoratu i studiowałam sztukę, która stworzyła podwaliny pod moje zainteresowanie naukowe sztuką w kontekście nauczania i uczenia się języków obcych, w szczególności języka niemieckiego. Semestr na kierunku sztuki, w ramach którego wzięłam udział w wielu interesujących zajęciach z zakresu historii sztuki oraz odbyłam liczne wyjazdy plenerowe i warsztaty artystyczne, zainspirował mnie do poszukiwań badawczych łączenia dyscyplin sztuki i glottodydaktyki. Doświadczenia poznawcze i artystyczne z zajęć na tym kierunku obudziły we mnie pasję do badania procesów akwizycji języka obcego w kontekście włączania w nie elementów sztuki. Pomost między sztuką a glottodydaktyką stał się jedną z kluczowych sfer badawczych na mojej ścieżce naukowej.

7.6 Baza Wiedzy

Aktualny stan moich publikacji można znaleźć w następujących Bazach Wiedzy:

- ResearchGate
- Academia.edu
- Google Scholar
- Germanistenverzeichnis pod patronatem Niemieckiego Stowarzyszenia Germanistów i Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD)

Magdalena Rozenberg
(podpis wnioskodawcy)